

Q&A - Presentatie Deltaplan voor biodiversiteit, 19 december 2018

Q: Wat is het Deltaplan Biodiversiteitsherstel?

A: Het Deltaplan Biodiversiteitsherstel is een **brede maatschappelijke beweging** met een unieke aanpak voor natuurherstel in Nederland. De deelnemende kennisinstituten, landbouwvertegenwoordigers, bedrijven, natuur- en milieuorganisaties en een bank laten zien dat we door **betere samenwerking en het stimuleren en waarderen van grondgebruikers vanuit een gedeelde stip op de horizon** het verschil kunnen maken voor een rijkere natuur.

Q: Wat is er nieuw aan dit plan?

A: Kern van onze aanpak is dat - naast het stimuleren van een brede samenwerking van boeren, natuurbeheerders, particulieren en overheden in een gebied - iedereen deze grondgebruikers kan stimuleren, inspireren en waarderen voor hun prestaties die bijdragen aan gunstige omstandigheden voor biodiversiteit. Het gaat hierbij om omdenken: we werken met succesfactoren, gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen en het belonen van prestaties. Doordat **prestaties eenduidig meetbaar** worden, is **stapeling van beloning mogelijk** en krijgen we ook een beter inzicht in hoe deze prestaties **optellen tot echte biodiversiteitswinst**. Goede monitoring is hierbij onontbeerlijk en is ook onderdeel van de aanpak.

Q: Wat wordt er verstaan onder biodiversiteit?

A: A: De variabiliteit in organismen uit de gehele wereld, waaronder terrestrische, mariene en andere aquatische ecosystemen en de ecologische verbanden waar ze deel van uitmaken; de diversiteit betreft de variatie binnen soorten (genen), tussen soorten en tussen ecosystemen.

Q: Waarom is dit plan nodig?

A: De inspanningen van de afgelopen decennia op het gebied van natuurbescherming hebben een verdere achteruitgang van de Nederlandse biodiversiteit niet kunnen voorkomen. Met name de kwetsbare soorten (Rode Lijstsoorten) krijgen het steeds moeilijker. We kunnen niet meer volstaan met een beschermingsplan dat los staat van andere maatschappelijke ontwikkelingen. Effectieve bescherming vereist dat biodiversiteit in de samenleving geïnternaliseerd wordt.

Q: Het Deltaplan stelt dat inspanningen om de biodiversiteit te herstellen tot nu toe niet succesvol zijn geweest. Waarom gaat dat dan nu wél lukken?

A: Het Deltaplan Biodiversiteitsherstel biedt een systematiek waardoor enerzijds beloning gestapeld kan worden en anderzijds meetbaar kan worden gemaakt hoe het resultaat van die stapeling optelt. Grondgebruikers worden door die stapeling meer gestimuleerd om acties te ondernemen dan losse initiatieven die bovendien tot op heden niet doelgericht op dezelfde ambities en acties gericht waren.

Q: Wie heeft het initiatief genomen tot het Deltaplan? Wie heeft er allemaal meegepraat over het Deltaplan?

A: Het Deltaplan Biodiversiteitsherstel is een initiatief van het Netherlands Ecological Research Network (NERN) in samenwerking met BoerenNatuur, Commonland, Duurzame Zuivelketen, Federatie Particulier Grondbezit, IUCN NL, LandschappenNL, LTO Nederland, Milieudefensie, Natuurmonumenten, Natuur en Milieufederaties, Royal Agrifirm Group, Rabobank, Stichting Natuur en Milieu, Unilever, Soorten NL, Vogelbescherming Nederland, Wereld Natuur Fonds en Werkgroep Grauwe Kiekendief.

Vertegenwoordigers van de volgende organisaties werken namens de 19 partijen als 'kwartiermakers' aan het Deltaplan Biodiversiteitsherstel:

Agrifirm, BoerenNatuur, Centraal Bureau Levensmiddelenhandel, Duurzame Zuivelketen, LTO Nederland, Natuur en Milieufederaties, Naturalis Biodiversity Center, Natuurmonumenten, Rabobank, Stichting Veldleeuwerik, De Vlinderstichting, Wereld Natuur Fonds en NERN (Netherlands Ecological Research Network)

Louise Vet (NIOO-KNAW) fungeert als onafhankelijk voorzitter van de kwartiermakers.

Q: Waarom heeft het zo lang geduurd voordat het Deltaplan er kwam?

A: Het Deltaplan Biodiversiteitsherstel is een unieke samenwerking waarin een brede coalitie afspraken hebben gemaakt over een droombeeld voor 2030, concrete doelstellingen, systematiek en monitoring. De alomvattendheid van het plan en het samenkomen van een breed scala aan belangen heeft tijd gekost; we moesten elkaar leren verstaan en voor die belangrijke basis was tijd nodig.

Q: Het Deltaplan stelt dat het nodig is de biodiversiteit beter te monitoren. Hoe gebeurde dat tot nu toe? Op basis van welke kennis concluderen jullie dat het slecht gaat met de biodiversiteit in Nederland?

A: Een groot deel van de monitoring gebeurt door vrijwilligers. Die tellen op plekken waar nog wat te beleven valt. Als gevolg daarvan waren plekken met weinig biodiversiteit, zoals het agrarisch landschap, sterk ondervertegenwoordigd. Die witte vlekken moeten worden ingevuld. Ondanks het feit dat de meeste tellingen in de beste gebieden zijn gedaan, laten de trends van de meeste soortengroepen duidelijke afnames zien. Het valt niet uit te sluiten dat die afnames nog groter zouden zijn geweest als het agrarisch landschap ook goed was gemonitord.

Q: De landbouw is een intensieve gebruiker van grond in Nederland. Hoe voorkomen jullie dat het vooral de landbouw is die opdraait voor de kosten?

A: De kern van het Deltaplan is dat alle betrokkenen een deel van de waardering voor de zorg voor biodiversiteit op zich nemen. Daarmee ligt er een verantwoordelijkheid bij de landbouw, maar evenredig voor alle andere partijen in het landelijk gebied.

Q: Negentien organisaties zijn nu betrokken bij het Deltaplan, natuurlijk nog lang niet genoeg om een echte omslag te bewerkstelligen. Hoe zorgen jullie ervoor dat dit inderdaad een brede beweging wordt?

A: Negentien organisaties zijn nog geen complete beweging, maar wel een hele brede. Deze presentatie van het Deltaplan is voor ons het moment om nog meer partners bij het Deltaplan te betrekken, waardoor we de groep verder verbreden en versterken.

Q: Hoe is de politiek betrokken bij het Deltaplan? En hoe zorgen jullie ervoor dat deze aanpak overeind blijft als er te zijner tijd een nieuw kabinet aantreedt?

A: De politiek is een belangrijke partner in het Deltaplan. Tegelijkertijd is de politiek ook één van de vele partners die het Deltaplan rijk is. De unieke samenwerking maakt dat het Deltaplan politiek en overheid overstijgend is.

Q: Jullie introduceren KPI's om grondgebruikers inzicht te geven in de bijdrage die ze leveren aan het biodiversiteitsherstel. Wie stelt die KPI's op?

A: Met behulp van KPI's kunnen de inspanningen van individuele grondgebruikers om biodiversiteit te bevorderen in kaart worden gebracht. Hiermee kan er gestuurd worden op inzet en dus prestatie. Het grote voordeel van deze aanpak ten opzichte van het belonen van daadwerkelijke biodiversiteitswinst is dat het voorkomen/herstel van specifieke (doel)soorten deels wordt bepaald door factoren die buiten de invloedssfeer van de individuele grondgebruiker liggen. KPI's worden door stakeholders in gezamenlijkheid ontwikkeld. Zo is de Biodiversiteitsmonitor voor de melkveehouderij ontwikkeld door de sector zelf, natuurbeschermingsorganisaties en financiers. De effectiviteit van KPI's wordt voortdurend getoetst middels het systeem van doen-leren-beter doen.

Q: Wat bedoelen jullie precies met 'gebiedsaanpak'?

A: Bij een gebiedsaanpak worden alle stakeholders binnen een gebied betrokken. Welke stakeholders dit precies zijn hangt af van de interventie/maatregel om biodiversiteit te herstellen. Bijvoorbeeld bij de aanleg en onderhoud van natuurlijke landschapselementen werken agrariërs, burgers, gemeenten en natuurbeschermingsorganisaties samen, terwijl bij de ontwikkeling van een duurzamere teeltwijze een samenwerking tussen agrariërs, ketenpartijen en financiers voor de hand ligt.

Q: Waarom is 'de stad' uitgesloten binnen deze gebiedsaanpak?

A: Het Deltaplan heeft zich in eerste instantie gericht op het landelijk gebied, maar onderstreept ook de noodzaak om bij te dragen aan biodiversiteit in het stedelijk gebied. De doelstellingen en commitments die zijn geformuleerd in het kader van de route openbare ruimte heeft echter sterke raakvlakken met de stedelijke natuur. In deze route wordt het belang van de stad ook nadrukkelijk onderschreven.

Q: Het plan pleit voor belonen van duurzaamheid van boeren. Wie gaat dat betalen?

A: Het plan pleit voor het belonen van biodiversiteitsherstel door alle individuele grondgebruikers. De beloning die noodzakelijk is om in afwegingen biodiversiteit volwaardig mee te laten tellen, wordt gedragen door alle betrokken partijen. Door het mogelijk te maken om individuele beloningen te stapelen telt de waardering voldoende op om in beweging te komen.

Q: Dus als er geen verdienmodel is, gaat het biodiversiteitsherstel niet door?

A: De kwartiermakers zijn ervan overtuigd dat mensen bewogen worden in hun keuzes door een afweging van belangen, van voor- en nadelen. We willen met het Deltaplan de afweging naar de positieve kant voor biodiversiteit laten omslaan, door de baten groter te maken dan de kosten. Die baten kunnen bestaan uit vele soorten beloningen: van cash, tot waardering, tot ontwikkelruimte, tot lagere kosten, etc. Met het Deltaplan zorgen we ervoor dat al die beloningen op te tellen zijn totdat ze voldoende zijn voor een grondgebruiker om overstag te gaan. Het verdienmodel heeft daarmee een nieuwe vorm.

Q: Hoe gaan jullie nu verder? Is met de presentatie van dit plan het nu klaar?

A: Met de presentatie van het plan sluiten we een eerste periode af. Het Deltaplan gaat van start en we nodigen partijen uit om zich aan te sluiten. Het Deltaplan gaat nu pas beginnen!

Q: Hoe gaat er gezorgd worden dat het plan echt uitgevoerd gaat worden?

A: Vanaf 2019 starten we met de uitvoering van het plan, waarbij we concrete doelstellingen en commitments hebben geformuleerd voor 2019 en de jaren daarna.

Q: Staan de Nederlandse boeren ook achter dit plan?

A: Ja, de Nederlandse boeren zijn in het Deltaplan vertegenwoordigd door LTO Nederland, BoerenNatuur, Stichting Veldleeuwerik, Duurzame Zuivelketen, Agrifirm en Rabobank.

Q: Wat is de rol van de overheid in de uitvoering van het plan?

A: De overheid is een belangrijke partner in het Deltaplan Biodiversiteitsherstel. We vragen overheden om aan te sluiten en ook een deel van de beloning / waardering op zich te nemen. Een belangrijke succesfactor die wél in het handelingsperspectief van de overheden ligt, maar

niet bij de kwartiermakers, is wet- en regelgeving. We vragen overheden onder andere om het Deltaplan Biodiversiteitsherstel uitgangspunt te maken bij de herziening of ontwikkeling van beleid.

Q: Zegt het plan ook iets over de discussie over de krimp veestapel?

A: Voor de kwartiermakers van het Deltaplan is een krimp van de veestapel geen doelstelling. Herstel van biodiversiteit is dat wel. We spreken met individuele grondgebruikers concrete indicatoren af waardoor biodiversiteit herstelt kan worden.

Q: Nederland drijft handel met veel andere landen. Welke invloed heeft dat?

A: Nederland stopt niet met het drijven van handel met andere landen. De wijze waarop we onze handel produceren verandert wel. Herstel van biodiversiteit zal met de introductie van het Deltaplan nadrukkelijk onderdeel zijn van de acties van individuele grondgebruikers en daarmee integraal onderdeel van toekomstige productieprocessen.

Q: Als partijen die meedoen toch niet doen wat ze beloven/toezeggen, wat gebeurt er dan? Is er een soort van afrekenmodel o.i.d.?

A: De betrokken partijen delen de ambitie om biodiversiteitsverlies in 2030 om te buigen naar herstel. De systematiek van het Deltaplan is dusdanig dat als een individuele partner toezeggingen niet na kan komen, dit de realisatie van de doelstellingen weliswaar zou vertragen, maar niet zou frustreren. De partners van het Deltaplan werken volgens het credo 'doen, leren, beter doen', en committeren zich ook aan die werkwijze.

Q: Hoe gaat dit Deltaplan bijdragen aan (het realiseren/implementeren) van het Klimaatakkoord dat 21 december wordt verwacht?

A: Dankzij het Deltaplan wordt het mogelijk om integrale doelen, ten aanzien van natuur, milieu en klimaat op lokaal, regionaal en nationaal niveau in samenhang na te streven én te belonen. Hiermee worden individuele grondgebruikers gestimuleerd om actie te ondernemen die ook bijdragen aan klimaatdoelstellingen.

Q: Komt er een onafhankelijke voorzitter en/of sturingsorgaan wat onpartijdig kan toezien of ondertekenaars hun afspraken nakomen?

A: De Kwartiermakers werken een governancestructuur uit waarin publiek en private samenwerking mogelijk is en wordt toegezien of ondertekenaars hun afspraken nakomen.

Q: Ik wil ook meedoen: hoe?

A: U kunt ons een bericht sturen via www.samenvoorbiodiversiteit.nl

Q: Wanneer is het Deltaplan een succes?

A: Het Deltaplan is een succes als we het verlies aan biodiversiteit kunnen ombuigen naar herstel. Daarvoor hebben we nodig dat meer partners zich bij het Deltaplan aansluiten, de gebiedsgerichte samenwerking vorm krijgt, en de concrete doelstellingen uit het Deltaplan worden bereikt.